

ПОНЯТТЯ «БРЕНДІНГУ» У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ

Стаття посвячена проблемі брэндинга, которий являється одим из важнейших элементов маркетингового продвижения. Ведь создание положительного и узнаваемого образа – это то, благодаря чему заурядные торговые марки могут превратиться в успешный бренд, чьи товары говорят сами за себя.

The article is dedicated the problem branding is of the major ingredients of marketing advancement. In fact creation of positive and knowable character - it that due to what ordinary trade marks can grow into a successful brand, whose commodities talk for itself.

Сучасний споживчий ринок – це поле битви товарів і послуг за перше місце, яке забезпечується рекламою торгових марок і створенням брендів. Ця проблема повинна займати достойне місце у підготовці дизайнерів комп'ютерної графіки та реклами.

У свідомості споживача реклама торгових марок і брендів формує стійкі стереотипи споживання, котрі пов'язуються з уявленням про статус, стиль життя, показник рівня доходів. Реклама є рушійною силою маркетингу, але однієї реклами недостатньо для успіху на ринку, де багато конкурентів, а споживачі висувають все більш високі вимоги.

Тому саме бренд стає ядром рекламної кампанії кожного учасника ринку. Завдяки бренду встановлюються відносини із споживачами і потенційними клієнтами. Бренд втілює цінність товару або послуги для споживача. Саме бренд є рушієм ринку ХХІ століття. Ірина Сироткіна зазначає, що: «Будь-який бренд являє собою певну структуру, базою якої є матеріальний об'єкт або, іншими словами, сам продукт, якому притаманні певні якості» [3, 35].

Поняття «БРЕНД» має багато трактувань:

- маркетинговий термін, який означає символічне втілення комплексу інформації, пов'язаної з певним продуктом або послугою. Зазвичай включає назву, логотип та інші візуальні елементи (шрифти, кольорові схеми, символи). Всесвітньо відома торгова марка, оточена набором очікувань, що асоціюються з продуктом або послугою, які типово виникають у людей;

- торгова марка з іміджем, що склався;
- розпізнавальна назва і/або символ (логотип, торгова марка, дизайн упаковки), призначений для ідентифікації товарів чи послуг, що пропонуються окремим продавцем або групою продавців. За їх допомогою можна відрізнити товар чи послуги від товарів і послуг конкурентів;

- не сам товар, а його суть, значення, нарешті призначення. Споживач ідентифікує його у просторі та часі;

- не річ і не продукт, не компанія і не організація. Бренди не існують у реальному світі – це ментальні конструкції. Бренди – це сума всього досвіду людини, його сприйняття певної речі, продукту, компанії або організації. Бренди існують у свідомості конкретних людей чи суспільства;

- торгова марка, яка в очах споживача вбирає в себе чіткий і значущий набір цінностей і атрибутів. Продукти, виготовлені на фабриці. Але продукт стає брендом тільки тоді, коли він набуває безлічі відчутних, невідчутних і психологічних чинників. Головне, про що слід пам'ятати, – бренди не створюються виробником. Вони існують у свідомості споживача;

- перелік сприйнять в уяві споживача;

- низка функціональних, емоційних і самовиразних обіцянок цільовому споживачеві, які для нього є значущими і найкращим чином відповідають його потребам;

- це те, що купує споживач. Продукцію може скопіювати конкурент, бренд є унікальним.

У цілому поняття бренд включає всі вище перелічені характеристики, тому пропонуємо узагальнене визначення цього поняття.

Бренди можуть виживати і процвітати навіть якщо продукти і послуги, які вони представляють, значно змінюються або зовсім зникають. Бренди володіють цінністю, яку ми вважаємо надзвичайно важливою для сучасних компаній у маркетинговому сенсі і яка набуватиме ще більшої важливості на ринку XXI століття. Цінність брендів різна, але саме вона забезпечує стійкість бренду на ринку.

Існують шість видів брендів, кожен з яких відграє свою роль на ринку. Це товарні, сервісні, особисті, організаційні бренди подій та географічні бренди.

Товарні бренди (продукти споживання). Цей вид краще за все асоціюється з тим, що більшість людей розуміють під брендом. Прикладом таких брендів може бути: автомобіль *Mersedes*, шоколадний батончик *Nuts*, напій *Coca-Cola*, чай *Lipton*, кава *Nescafe*, супермаркет *Фокстрот* тощо.

Розглядаючи особливості створення товарного бренду, за приклад було обрано «*Фокстрот*».

Як відомо, задача реклами у магазині – забезпечити зустріч покупця з товаром, тому і виглядати будь-яке повідомлення має відповідно. Для цього – прямо відповідати цілям, а саме – змусити покупця провести якомога більше часу у магазині, акцентувати увагу на особливостях торгових пропозицій та стимулювати більшу кількість покупок.

Головне у магазині – доносити прості та зрозумілі повідомлення, які закликають купити саме тут і зараз. Для деяких виробників реклама у місцях продажу стає основою самореклами, особливо у тому випадку, якщо товар має хактеристики, аналогічні характеристикам загальновідомого бренду або, як мінімум, добре розрекламованого товару. Вміло використовуючи рекламні повідомлення конкурентів, можна перехопити їх покупку уже безпосередньо у магазині.

Оскільки у своїй більшості споживач приймає рішення про купівлю імпульсивно, розміщення реклами у місцях продажу являє собою найбільш ефективним способом просування продуктів. Далеко не всі покупці полюбляють спілкуватися з продавцями під час вибору покупки. За оцінками американських учених, таких споживачів – не менше 25%. Серед причин подібного небажання відмічається ряд факторів:

- часто людина полюбляє обирати товар спокійно, щоб ніхто не стояв поряд;
- споживач вважає себе чи авторитетну для неї особу більш компетентними, ніж продавець;
- покупець боїться, що не буде достатньо ввічливої наполегливості, щоб відмовитись від нав'язливої покупки;
- у людині не викликає довіри продавець;
- просто не має настрою спілкуватись.

Саме тут вступають у силу гармонійно розставлені акценти на тих чи інших продуктах за допомогою різноманітних POS-матеріалів.

Безумовно, найбільш ефективним є поєднання різноманітних способів реклами. Так, найбільш ефективно «вести» за допомогою POS-матеріалів покупця до товару від входу у магазин до полки, на якій він розміщений, ніж розмістити тільки воблери. А якщо розбирати комплексну рекламу, то зрозуміло, що в середині магазинів можна використовувати не тільки можливості POS-матеріалів, але й, наприклад, аудіо-рекламу, роботу промоутерів, аромарекламу.

Як правило, мережеві супермаркети та гіпермаркети встановлюють свої стандарти на розміщення реклами на території своїх магазинів. Це пов'язано насамперед з тим, що магазин не може бути оформлений непов'язаною між собою рекламою. Будь-який магазин має допомагати покупцю робити вибір.

Оформлення носіїв реклами у магазині в єдиному стилі створює «зону домінування» товару, що просувається, а в поєднанні з підлоговими стікерами дозволить направити покупця безпосередньо до товару. Щодо послуг Берлоу Джанелл сказав: «Якщо постачальникам послуг надати свободу демонструвати зрозумілий бренд, який вони всією душею підтримують, клієнти відчують себе приємними та цікавими людьми, а не докучливими відвідувачами» [1, 73].

Якщо головна мета – виділення товару безпосередньо на полиці, то найбільш ефективно це можна зробити за допомогою спеціальних «воріт» - флаг-банери і стопери, розміщені поряд з товаром. Вони відокремлюють товар з-поміж аналогічних товарів і збільшують вірогідність покупки.

Сервісні бренди (ті, що не сприймаються дотиком, тобто послуги). Менш поширені, ніж товарні, сервісні бренди асоціюються скоріше з послугами, ніж з чимось матеріальними. Авіакомпанія *Virgin Airlines* – типовий сервісний бренд. Ви купуєте послуги, стиль повітряних подорожей від *Virgin.FedEx, Visa, Citibank, Kodak, «Київстар»* – все це сервісні бренди.

Розглянемо особливості товарного бренду «Київстар».

Стратегія послуги зводиться до того, щоб налагодити взаємодію між компанією та її клієнтами, а в результаті задовольнити потреби останніх найліпшим чином. Ця стратегія дуже вигідна і передбачає використання обох напрямів. З одного боку, необхідно зробити так, щоб послуга відповідала очікуванням клієнтів, а з іншої – надати особливої уваги манері, в якій вона надається. Кристофер Лавлок сказав: «Хоча процес обслуговування часто включає й матеріальні елементи – наприклад, знявши номер у готелі, відвідувач спить у ліжку, у тренажерному залі клієнт користується різноманітним обладнанням, під час ремонту пошкодженої апаратури здійснюється заміна її окремих частин, – надання послуг саме по собі носить нематеріальний характер» [3, 44].

Практика показує, що більшість компаній намагаються привести в дію перший напрям і забувають про те, що якість відносин з клієнтом – суттєвий елемент задоволення його потреб. Щоб зосередитись на найкритичнішому аспекті стратегії послуги, а саме на відносинах між клієнтами та співробітниками, слід мати на увазі, що взаємодія «компанія – клієнти» не обмежується контролем відносин «співробітники – клієнти». Деякі компанії досягають успіху і в інших видах взаємодій, таких як :

- «людина – машина». Касові апарати для продажу білетів – приклад даної взаємодії. У більшості фінансових закладів відмічається високий рівень такого обслуговування: багаторазові точки доступу, цілодобовий режим роботи, можливість отримати консультацію щодо певної ситуації у банку, замовити чек тощо;

- «машина – машина». Встановлення у багатьох місцях автоматичної системи для забезпечення центрів з продажу (і магазинів у тому числі) продукцією від виробника.

У зв'язку з цим необхідно визначити фактори, що впливають на якість відносин з клієнтами при різних видах взаємодії, а також сформуванню так званого замкненого циклу стратегії послуги. Він виглядає таким чином: задоволенням клієнтів неодмінно прямує задоволення службовців, що, у свою чергу, підвищує ступінь задоволення клієнтів. Результат – підвищення популярності (попиту).

Щоб на 100% задовольнити потреби клієнтів, необхідна організація, здатна виконати три задачі:

- постійно вести діалог з клієнтами;
- розуміти клієнтів;
- своєчасне вирішувати проблеми, що з'являються.

Щоб провести аналіз обох видів бренду, було обрано два приклади: мережа супермаркетів побутової техніки «Фокстрот» та оператор мобільного зв'язку компанія «Київстар».

«Фокстрот».

Цей бренд відноситься до типу «товарний бренд». *Ідея* його полягає у тому, що мережа магазинів «Фокстрот» намагається забезпечити максимальний комфорт на усіх етапах взаємодії з брендом, починаючи з купівлі і після неї, за рахунок досвіду, можливостей та гарантій лідера.

Позиціювання:

- відповідно до товару;
- відповідно до споживача.

Відповідно до товару. Функціональною характеристикою бренду є зручність використання. З цінової точки позиціювання він займає місце з низькими цінами. Ситуація використання – домашній побут. Основним з-поміж конкурентів виступає бренд «Ельдорадо».

Відповідно до споживача. Загалом потенційними клієнтами мережі магазинів побутової техніки «Фокстрот» є представники середнього класу. Головними емоційними характеристиками, які отримує покупець, є комфортні умови покупки та експлуатації.

Стратегією даного товарного бренду є те, що «Фокстрот» сьогодні стає знаком відповідного рівня життя і культури використання техніки і допомагає кожному зповна отримати від життя задоволення.

Засобом дії на потенційного споживача, які дозволяють вбудувати рекламний образ у систему цінностей покупців, є когнітивний вид впливу. А саме передача інформації, яка характеризує товар: його призначення, якість, властивості, особливості його використання, засоби розповсюдження, обслуговування, гарантії.

Модель рекламної концепції:

Привернення уваги + зацікавленість + бажання + мотив + дія.

У цій концепції в якості мотиву виступає утилітарний мотив – споживач перш за все зацікавиться міцністю товару, гарантійним строком, довготривалістю. Його оберуть практичні люди, які цінують довгий строк експлуатації.

Назва мережі – це звичайне слово загального вжитку.

Візуальне підкріпленням образу бренду виглядає таким чином: зображення стилізованої лисиці та поєднання білого та червоного кольорів.

«Київстар».

Цей тип бренду «сервісний». Ідея його полягає у наданні можливості якісного, надійного і доступного мобільного зв'язку якомога більшій кількості людей в Україні.

Позиціювання:

- відповідно до товару;
- відповідно до споживача.

Відповідно до товару. Функціональною характеристикою бренду є зручність користування. З цінової позиції він займає місце з середніми та високими цінами. Ситуація використання – спілкування. Основним з-поміж конкурентів виступає бренд «МТС».

Відповідно до споживача. Загалом потенційними клієнтами оператора мобільного зв'язку «Київстар» є представники середнього та високого класу. Головними емоційними характеристиками які отримує покупець є покращення життя.

Стратегією цього товарного бренду є те, що «Київстар» націлена на постійне вдосконалення та найвищу якість. Кожна дія направлена на задоволення потреб клієнта.

Засобом дії на потенційного споживача, що дозволяють вбудувати рекламний образ у систему цінностей споживача, є афективний вид впливу. А саме формування бажаного відношення до товару за рахунок емоціональних характеристик рекламного звернення.

Модель рекламної концепції:

Привернення уваги + зацікавленість + бажання + мотив + дія.

У цій концепції в якості мотиву виступає престиж – бренд використовується для піднесення людини в очах суспільства.

Назва «Київстар» відноситься до типу «гібрид». Вона складається з двох слів: «Київ» і «Стар». Візуальне підкріплення образу бренду виглядає таким чином: зображення зірки та небесно голубий колір з білим.

Отже, незважаючи на тип бренду, товарний чи сервісний, методи отримання поваги клієнтів та підвищення рівня впізнаваності практично однакові. Різниця тільки у специфіці подачі інформації та послуг.

Люди встановлюють відносини з іншими людьми. Бренди існують для того, щоб те саме могли робити й організації.

Тож завдяки чому зростає привабливість бренду? Завдяки тому, що підвищує привабливість людини. Це достовірність, чесність, цілісність (тобто збіг думок, слів і вчинків), харизма, теплота, переконливість, заповзятливість, пристрасть, надійність, оригінальність і т.ін. Саме в цьому полягає секрет того, що робить людей і бренди цікавими, привабливими. Кожен з них має індивідуальне поєднання таких якостей і властивостей, які привертають різних людей у різні часи.

Кращі бренди кидають нам виклик, заспокоюють і надихають нас, виявляють у нас найкраще і допомагають нам зростати, тобто роблять те ж саме, що і з людьми роблять кращі відносини.

Брендінг, тобто процес створення і впровадження образу товару на ринку, у своїх кращих проявах трансформує організації таким чином, що у них виникають можливості створювати, розвивати і підтримувати взаємовигідні відносини з людьми.

Література

1. Барлоу Д., Стюарт П. Сервис, ориентированный на бренд. Новое конкурентное преимущество / Пер. с англ. – М., ЗАО «Олимп-Бизнес», 2007.
2. Сироткина И. Как приготовить бренд? – М.: Издательство «Альфа-Пресс», 2005.
3. Лавлок К. Маркетинг услуг, персонал, технология, стратегия. – 4-е изд. / Пер. с англ. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2005.
4. Москаленко И. Брэд Ванаукен: «Сила брэнда – в возможности установить цену выше рыночной» // Секрет фирмы. – 2003. – № 6 (22) – 14 апреля.
5. Ротман С. «Мегафон»: прорвемся! // Рекламные идеи. – № 3. – 2004.
6. Семина Н. Искусство делать друзей // Индустрия рекламы. – № 5 (55). – 2004. – март.